

Representantforslag 82 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Bente Thorsen, Mette Hanekamhaug og
Siv Aida Rui Skattem

Dokument 8:82 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bente Thorsen, Mette Hanekamhaug og Siv Aida Rui Skattem om behovet for en helhetlig nasjonal plan for voksnes læring

Til Stortinget

Bakgrunn

Norge blir i økende grad et kompetansesamfunn. De raske og økende omstillinger i nærings- og arbeidsliv fører til at mange arbeidstakere opplever at utviklingen setter nye krav til deres kunnskap og kompetanse. Bedrifter og offentlige virksomheter er avhengige av en kompetent arbeidsstokk for å kunne møte morgendagens utfordringer, og det blir derfor viktig å legge forholdene best mulig til rette for voksnes læring. Dette gjelder både basisopplæring, omskolering, fagopplæring og, i økende grad, høyere utdanning.

Innen voksenutdanningen finnes det en mengde ulike aktører på forskjellige nivåer. Samtidig har ulike offentlige instanser og private aktører behov for et godt og oversiktlig utdanningstilbud til voksne. Tilbudet av voksenutdanninger fremstår som uoversiktlig og fragmentert. En helhetlig nasjonal plan for voksnes læring vil være et viktig og nødvendig bidrag for å etablere et effektivt samarbeid mellom tilbydere og brukere av voksenutdanning.

Næringslivet trenger på nasjonalt plan flere arbeidstakere med fagutdanning innen bygg og anlegg og med høyere utdanning innen teknologi. I mange regioner er det også mangel på juridisk og økonomisk kompetanse.

Også offentlig sektor har et økende behov for kompetanse. Et stadig mer komplisert lov-, for-

skrifts- og regelverk knyttet til plan- og byggeprosesser, større ansvar for helsetilbudet, større krav til lærerkompetanse, større ambisjoner for barnevernet og barnehagen gjør at kompetansebehovet i offentlig sektor er økende. En nasjonal strategi for livslang læring vil være et viktig bidrag for å etablere et effektivt samarbeid på kompetansepoltikkens område, slik at sammenhenger med relevante politikkområder som også påvirker nasjonal utvikling og anvendelse av kompetanse, blir tydelige.

Nav kan tilby arbeidsrettede tiltak som skal være fleksible og tilpasses den enkeltes behov for kvalifisering og arbeidstrening. For enkeltmennesker som trenger Nav-systemet for å komme i arbeid, og for saksbehandlerne i Nav, vil en helhetlig plan for voksenopplæring, som tydelig viser hvilke tilbud som finnes, hvor de finnes og hvilke kriterier som ligger til grunn for inntak på aktuelle opplæringer, være til stor hjelp, og gi mer effektiv ressursutnyttelse både på det økonomiske og det menneskelige plan.

Det er mange aktører som bidrar til å nå viktige kunnskapsmål i arbeids- og samfunnsliv lokalt, regionalt og sentralt. De offentlig godkjente studieforbundene og nettskolene kjennetegnes ved at de har stor innsikt i læringsformer for voksne, voksnes kompetansebehov og den enkeltes behov for fleksibilitet. Deres tilstedeværelse i lokalsamfunn over hele landet, samt den fleksible strukturen, gjør det mulig å endre kurstilbudene når etterspørselen endrer seg. Disse aktørene spiller med andre ord en viktig rolle som supplement og alternativ til det formelle utdanningssystemet.

De ulike voksenopplæringsinstitusjonene har ca. 500 000 deltagere årlig, og arrangerer ca. 50 000 kurs. Dette viser hvor viktig sektoren er pr. i dag, men viser også behovet for en strømlinjeforming og en mer helhetlig strategi for sektoren. Dagens system gir optimal bruk av ressurser, og skaper problemer

for brukerne. Forslagsstillerne har blant annet gjennom møter med sentrale aktører innen voksenopplæringsfeltet fått økt forståelse for viktigheten av et helhetlig tilbud innen livslang læring, og at dagens utdanningstilbud innen voksenutdanning er uoversiktlig og fragmentert.

Det er behov for en samordning på feltet. Det må utarbeides en helhetlig plan for voksenopplæring som tydelig viser hvilke tilbud som finnes, hvor de finnes og hvilke kriterier som ligger til grunn for inntak på aktuelle opplæringer. Dette er nødvendig både av hensyn til kundene, som har behov for bedre oversikt over tilbudene, og av hensyn til kvaliteten på tilbudene, som i dag lider under å være lite effektivt utnyttet. Samarbeidet mellom Nav, kommuner/fylkeskommuner, næringsliv, voksenopplæringsinstitusjoner, fagskoler og høyskoler/universiteter må bli bedre. Nettskoler og fjernundervisning vil også bli stadig viktigere innen voksnes læring, og en effektiv og kvalitetssikret samordning av disse tilbudene er også påkrevet.

Det må legges til rette for bedre og enklere overføringer mellom ulike læringsarenaer. En nasjonal strategi for livslang læring vil kunne vise hvordan kjedeskoler og andre systematiske internopplærings-systemer kan virke sammen med formelle utdanningsløp, der både uformell og formell læring er aktuelle virkemidler og utgjør en integrert helhet. Slike kompetansetiltak er i liten grad nevnt i stortingsmeldinger og andre kompetansepolitiske dokumenter, selv om en vet at de gir verdifulle bidrag til kompe-

tansepolitikkenes formål om å inkludere alle grupper i livslange læringsløp og dekke samfunnets behov for kompetanse.

Det europeiske initiativet om å utvikle og iverksette tenkningen om læringsutbytte er motivert av målsettingen om å modernisere utdanningssystemene og bringe kvalifikasjoner fra utdanningsinstitusjonene nærmere kompetansebehov i arbeidslivet. En annen viktig hensikt er å gjøre formelle kvalifikasjoner forståelig for alle involverte, det vil si arbeidslivet, studentene og lærerne. Ved å gjøre kvalifikasjoner mer transparente vil man også stimulere til mobilitet mellom land og mellom ulike nivåer i et utdanningssystem. Tenkningen om læringsutbytte har også en viktig målsetting om å fremme likeverdighet mellom ulike arenaer for læring. Den praktiske gjennomføringen av realkompetansevurderinger bør styrkes gjennom et helhetlig system.

Forslag

På bakgrunn av dette fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utarbeide en nasjonal tverrdepartemental plan for voksnes læring som skal synliggjøre og gi et bedre tilbud av relevant og god etter- og videreutdanning.

21. mars 2012